

OBSAH

Úvod	11
------------	----

I. oddíl

1	Sociální politika, její podstata a základní charakteristika	17
1.1	Místo sociální politiky ve společenském systému	17
1.2	Pojetí sociální politiky	20
1.3	Základní principy sociální politiky	27
1.3.1	Princip sociální spravedlnosti	28
1.3.2	Princip sociální solidarity	32
1.3.3	Princip subsidiarity	34
1.3.4	Princip participace	35
1.4	Cíle sociální politiky a jejich charakter	37
1.4.1	Charakter sociálněpolitických cílů a způsob jejich tvorby	37
1.4.2	Vztah obyvatelstva k cílům (k sociální politice)	40
1.5	Souvislosti sociální a hospodářské politiky	41
2	Typy (modely) sociální politiky, její funkce a nástroje	47
2.1	Objekty a subjekty sociální politiky	47
2.2	Typy (modely) sociální politiky a model sociální politiky ČR	51
2.3	Funkce sociální politiky	54
2.4	Nástroje sociální politiky	62
3	Účast státu v sociální politice	70
3.1	Role státu v sociální politice	71
3.2	Podstata, příčiny vzniku a fungování welfare state (sociálního státu)	74
3.3	Současné převažující názory na účast státu v sociální politice	81
3.4	Koncept sociálního tržního hospodářství	84

4	Proces transformace sociální politiky v ČR	90
4.1	Charakteristika „socialistické sociální politiky“	90
4.2	Obecná charakteristika procesu transformace	92
4.3	Sociální reforma	95
4.4	Orientace procesu transformace v dalším období	99
5	Chudoba a sociální vyloučení	104
5.1	Chudoba a problém chudoby v české společnosti . . .	104
5.1.1	Koncepty chudoby	107
5.1.2	Nejčastější příčiny chudoby	111
5.1.3	Nástroje a měření chudoby	113
5.1.4	Hlavní možné způsoby řešení chudoby	116
5.1.5	Charakteristika a výskyt chudoby v ČR po roce 1989	119
5.2	Chudoba, sociální vyloučení a Evropský proces sociálního začleňování	123
5.2.1	Koncept sociálního vyloučení	123
5.2.2	Evropský proces sociálního začleňování	126
6	Vývoj sociální politiky a sociální politika Evropské unie	135
6.1	Stručná charakteristika vývoje sociální politiky	136
6.1.1	První vývojová etapa	137
6.1.2	Druhá vývojová etapa	139
6.2	Hledání sociální politiky EU	144
6.3	Strategie modernizace sociální ochrany	147
6.3.1	Měnicí se prostředí systémů sociální ochrany	147
6.3.2	Základní cíle modernizace sociální ochrany	151
II. oddíl		
7	Sociální zabezpečení v sociálním systému společnosti	161
7.1	Vymezení sociálního zabezpečení	161
7.2	Základní faktory sociálního zabezpečení	166
7.2.1	Ekonomické faktory	166
7.2.2	Společensko-politické faktory	167
7.2.3	Demografické faktory	168
7.3	Nová koncepce sociálního zabezpečení	170

7.3.1	Minulý vývoj sociálního zabezpečení	171
7.3.2	Principy koncepce sociálního zabezpečení	174
7.3.3	Obecná teorie konstrukce dávky	177
8	Financování systému důchodového zabezpečení	182
8.1	Základní možnosti financování systému důchodového zabezpečení	182
8.1.1	Základní typy penzijních plánů	185
8.1.2	Základní typy konstrukce důchodového systému	186
8.1.3	Valorizace v důchodovém zabezpečení	188
8.2	Financování důchodového zabezpečení	191
8.2.1	Nedostatky způsobu financování do roku 1993	191
8.2.2	Způsob financování důchodů od roku 1993	192
8.3	Základní principy uspořádání systémů důchodového zabezpečení ve vyspělých zemích Evropy	196
8.3.1	Otevřená metoda koordinace a důchodové systémy v Evropě	198
8.3.2	Závěry pro Českou republiku ve sféře důchodového zabezpečení	201
9	Důchodové pojištění	205
9.1	Zabezpečované životní situace	205
9.2	Dávky důchodového pojištění	206
9.3	Vývoj, současný stav a perspektivy důchodového pojištění	215
9.3.1	Důchodová reforma v ČR	221
10	Penzijní připojištění	225
10.1	Význam penzijního připojištění	225
10.2	Základní charakteristika penzijního připojištění	227
10.3	Dávky penzijního připojištění	231
10.4	Dosavadní průběh penzijního připojištění	233
10.5	Zaměstnanecké penzijní připojištění a komerční důchodové pojištění	236

11	Nemocenské pojištění	240
11.1	Zabezpečené životní situace	241
11.2	Základní dávky nemocenského pojištění	242
11.3	Perspektivy v oblasti nemocenského pojištění	245
12	Státní sociální podpora	250
12.1	Charakteristika systému státní sociální podpory ...	250
12.2	Konstrukce dávek státní sociální podpory	252
12.3	Možnosti změn systému státní sociální podpory ...	262
13	Sociální pomoc	265
13.1	Charakteristika systému sociální pomoci	265
13.2	Životní minimum	267
13.3	Základní nástroje sociální pomoci	272
13.4	Východiska dalšího vývoje systému sociální pomoci	281
14	Politika zaměstnanosti	287
14.1	Specifika trhu práce a nezaměstnanost	288
14.2	Charakteristika nezaměstnanosti a její důsledky ...	290
14.2.1	Charakteristika nezaměstnanosti	290
14.2.2	Ekonomické a sociální důsledky nezaměstnanosti	294
14.3	Politika zaměstnanosti	296
14.4	Trh práce a politika zaměstnanosti v ČR po roce 1989	299
14.4.1	Situace na trhu práce a míra nezaměstnanosti	300
14.4.2	Politika zaměstnanosti	302
15	Zdravotní politika	311
15.1	Východiska a předpoklady zdravotní politiky	316
15.2	System zdravotní péče a úloha státu v tomto systému	318
15.3	Problematika spojená s utvářením nového systému zdravotní péče v ČR	333
15.3.1	Zdravotní pojištění jako zdroj financování zdravotní péče	336
15.3.2	Poskytovatelé zdravotní péče	339
15.3.3	Poskytování a úhrada zdravotní péče pojištěncům ..	340
15.3.4	Účinnost systému úhrad	345

16	* Rodinná politika	348
16.1	Proměny podoby rodin a rodinného chování	349
16.2	Systémy podpory rodin a vývoj rodinné politiky	352
16.3	Základní charakteristiky vývoje rodinné politiky a jejích nástrojů v ČR	354
16.4	Transformační proces rodinné politiky v ČR	357
16.5	Nástroje podpory rodin	358
16.5.1	Přímá podpora rodin	359
16.5.2	Nepřímá podpora rodin	360
16.6	Slučitelnost profesních a rodičovských polí	362
16.7	Demografická situace v ČR – rodina ve stárnoucím světě	366
17	* Bytová politika	373
17.1	Charakteristiky bydlení	374
17.2	Úloha státu v bydlení	375
17.3	Typy bytových systémů a nástroje bytové politiky	376
17.3.1	Bytové systémy	376
17.3.2	Nástroje bytové politiky	379
17.3.3	Sociální bydlení	381
17.4	Transformace bytové politiky v České republice ...	385
17.5	Vybrané programy státní podpory bydlení	393
17.5.1	Program podpory výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury	393
17.5.2	Program podpory výstavby domů s pečovatelskou službou	395
17.5.3	Podpora všech typů bydlení	397
17.5.4	Sociální podpora bydlení	404
17.6	Regenerace a reprodukce bytového fondu	405
17.7	Reality bydlení v evropském kontextu	408
18	* Vzdělávací politika	414
18.1	Postavení vzdělání ve společnosti a jeho funkce	415
18.2	Vzdělávací politika, její obsah, cíle a principy	420
18.3	Hlavní rysy vzdělávací politiky ČR před r. 1989	430

18.4	Změny ve vzdělávací politice po r. 1989, její problémy a další žádoucí orientace	432
18.4.1	Úloha státu a ostatních subjektů ve vzdělávací politice	432
18.4.2	Zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávání a kvality vzdělávacích efektů	435
18.4.3	Financování a efektivnost ve vynakládání finančních zdrojů	437
18.5	Vzdělávací systém ČR	439
19	Problémy a trendy ve vývoji budoucí české sociální politiky	450
19.1	Pravděpodobné trendy v sociální politice na počátku nového tisíciletí	451
19.2	Obsahové zaměření sociální politiky	453
19.3	Role státu v sociální politice	455
19.4	Solidarita v sociální politice	458
	Resumé	464
	Summary	466
	Seznam literatury	468
	Tabulková a grafická příloha	475
	Rejstřík	497